

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ
ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО
ВІДДІЛЕННЯ

«11» квітня 2024 року

№ 60/33-р/к

справа № 352/60/22-рп/к.24

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Вчорайшенська сільська рада в особі її виконавчого комітету (надалі – Вчорайшенська с/р, Сільрада) не провела конкурс на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади.

Зазначена бездіяльність Вчорайшенської с/р в особі її виконавчого комітету щодо відсутності процесу підготовки та проведення конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади, призвела до порушення умов конкуренції між суб'єктами господарювання за право входу на відповідний ринок завдяки власним досягненням.

За результатами розгляду справи № 352/60/22-рп/к.24 така бездіяльність Вчорайшенської сільської ради в особі її виконавчого комітету кваліфікована як порушення, передбачене пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади.

Вчорайшенську сільську раду в особі її виконавчого комітету зобов'язано припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції у двомісячний строк з дня отримання цього рішення.

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 352/60/22-рп/к.24 про порушення Вчорайшенською сільською радою в особі її виконавчого комітету законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене Законом України «Про захист економічної конкуренції», та подання Другого відділу досліджень і розслідувань від 20.03.2024 № 60-03/80п з попередніми висновками у зазначеній справі

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення), керуючись положеннями пункту першого статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та пунктом 2 Положенням про

територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України від 30 березня 2001 року за № 291/5481 (із змінами), здійснювало державний контроль за дотриманням виконавчими органами сільських, селищних та міських рад у межах Київської, Житомирської, Черкаської та Чернігівської областей законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції на ринках послуг з вивезення побутових відходів.

- (2) В ході проведення вказаного державного контролю Відділенням було направлено до Вчорайшенської сільської ради Бердичівського району Житомирської області листи про надання інформації від 17.08.2022 № 60-02/2231/14 та від 24.11.2023 № 60-02/4975.
- (3) Листами *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (вх. Відділення від 19.09.2022 № 60-01/1598) *«Інформація, доступ до якої обмежено»* та *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (вх. Відділення від 18.12.2023 № 60-01/1408) Вчорайшенська сільська рада надала до Відділення запитовані відомості. За результатами аналізу отриманої інформації Відділенням встановлено наступне.
- (4) За результатами здійснення державного контролю, з метою припинення бездіяльності, що містила ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяли, керуючись частиною другою статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надала обов'язкові для розгляду рекомендації від 20.07.2023 № 60/12-рп/к (надалі – Рекомендації).
- (5) У зв'язку з невиконанням Рекомендацій, розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 20.02.2024 № 60/22-рп/к розпочато розгляд справи № 352/60/22-рп/к.24 у зв'язку з бездіяльністю Вчорайшенської сільської ради, що містить ознаки порушення, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку надання послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади.
- (6) Листом від 20.02.2024 № 60-02/707 Відділення надіслало Вчорайшенській с/р копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 20.02.2024 № 60/22-рп/к про початок розгляду справи № 352/60/22-рп/к.24. Вказаний лист Вчорайшенській с/р вручений 28.02.2024.
- (7) Листом від 25.03.2024 № 60-02/896е Вчорайшенській сільській раді в особі її виконавчого комітету було направлено подання з попередніми висновками від 20.03.2024 № 60-03/80п у справі № 352/60/22-рп/к.24. Вказаний лист Вчорайшенській сільській раді в особі її виконавчого комітету вручений за довіреністю 02.04.2024.
- (8) Вчорайшенська сільська рада в особі її виконавчого комітету не надала відповідь на подання з попередніми висновками у зазначеній справі.

2. Відповідач

- (9) Відповідачем у справі є Вчорайшенська сільська рада *«Інформація, доступ до якої обмежено»*. Основний вид діяльності: 84.11 Державне управління загального характеру.
- (10) Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи (частина третя статті 140 Конституції України).
- (11) Згідно з частиною третьою статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» у сільських радах, що представляють територіальні громади, які налічують до 500 жителів, за рішенням відповідної територіальної громади або сільської ради виконавчий орган ради може не створюватися. У цьому випадку функції виконавчого органу ради (крім розпорядження земельними та природними ресурсами) здійснює сільський голова одноособово.
- (12) Відповідно до частини першої статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (13) В структурі місцевого самоврядування Сільради виконавчий комітет відповідної ради не утворений як окрема юридична особа.
- (14) Отже, Вчорайшенська сільська рада Бердичівського району Житомирської області в особі її виконавчого комітету є органом місцевого самоврядування, юридичною особою.
- (15) Відповідно до частини третьої статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

3. Нормативно-правове регулювання

- (16) Згідно з частиною першою статті 25 Господарського кодексу України держава підтримує конкуренцію як змагання між суб'єктами господарювання, що забезпечує завдяки їх власним досягненням здобуття ними певних економічних переваг, внаслідок чого споживачі та суб'єкти господарювання отримують можливість вибору необхідного товару і при цьому окремі суб'єкти господарювання не визначають умов реалізації товару на ринку.
- (17) Відносини, пов'язані з поводженням з побутовими відходами регулюються Законами України «Про житлово-комунальні послуги», «Про відходи» (зі змінами) (09.07.2023 втратив чинність у зв'язку із набуттям чинності Закону України «Про управління відходами») Закону України «Про управління відходами» та «Про місцеве самоврядування в Україні» (зі змінами). Діяльність щодо поводження з відходами здійснюється відповідно до державних стандартів, закріплених в низці підзаконних нормативних актів, в тому числі у Порядку проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 (зі змінами) (надалі – Порядок № 1173)

(втратив чинність 30.08.2023), Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918 (надалі – Порядок № 918), Правилах надання послуг з поводження з побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 (зі змінами) (надалі – Правила № 1070) (втратили чинність у зв'язку з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами»).

- (18) Відповідно до пункту 55 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішуються питання визначення на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснюють у межах певної території збирання та перевезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.
- (19) Відповідно до частини другої статті 25 Господарського кодексу України органам державної влади і органам місцевого самоврядування, що регулюють відносини у сфері господарювання, забороняється приймати акти або вчиняти дії, що визначають привілейоване становище суб'єктів господарювання тієї чи іншої форми власності, або ставлять у нерівне становище окремі категорії суб'єктів господарювання чи іншим способом порушують правила конкуренції. У разі порушення цієї вимоги органи державної влади, до повноважень яких належить контроль та нагляд за додержанням антимонопольно-конкурентного законодавства, а також суб'єкти господарювання можуть оспорювати такі акти в установленому законом порядку.
- (20) Відповідно до підпункту 6 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить власні (самоврядні) повноваження, зокрема, організація управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення, знешкодження та захоронення трупів тварин.
- (21) Згідно з підпунктом 23 пункту «а» частини першої статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання **виконавчих органів** сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження, зокрема, **визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів.**
- (22) Статтею 1 Закону України «Про відходи» визначено, зокрема, що:
- побутові відходи - відходи, що утворюються в процесі життя і діяльності людини в житлових та нежитлових будинках (тверді, великогабаритні, ремонтні, рідкі, крім відходів, пов'язаних з виробничою діяльністю підприємств) і не використовуються за місцем їх накопичення;
 - послуги з вивезення побутових відходів - збирання, зберігання та перевезення побутових відходів, що здійснюються у населеному пункті згідно з правилами благоустрою, затвердженими органом місцевого самоврядування;
 - послуги з поводження з побутовими відходами - послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування.
- (23) Відповідно до статті 9 Закону України «Про відходи» суб'єктами права власності на відходи є громадяни України, іноземці, особи без громадянства, підприємства,

установи та організації усіх форм власності, територіальні громади, Автономна Республіка Крим і держава. Територіальні громади є власниками відходів, що утворюються на об'єктах комунальної власності чи знаходяться на їх території і не мають власника або власник яких невідомий (безхазяйні відходи). Держава є власником відходів, що утворюються на об'єктах державної власності чи знаходяться на території України і не мають власника або власник яких невідомий (крім відходів, зазначених у частині другій цієї статті), а також в інших випадках, передбачених законом. Від імені держави управління відходами, що є державною власністю, здійснюється Кабінетом Міністрів України відповідно до закону. Суб'єкти права власності володіють, користуються і розпоряджаються відходами в межах, визначених законом.

- (24) Згідно з пунктом «е» частини першої статті 16 Закону України «Про відходи» підприємства, установи та організації усіх форм власності у сфері поводження з відходами мають право, зокрема, на участь у конкурсах на набуття права виконання послуг у сфері поводження з побутовими відходами на певній території.
- (25) Частина друга статті 35¹ Закону України «Про відходи» зазначає, що власники або наймачі, користувачі, у тому числі орендарі, джерел утворення побутових відходів **укладають договори з виконавцем послуг з вивезення побутових відходів**, здійснюють оплату послуг з поводження з побутовими відходами та забезпечують роздільне збирання побутових відходів.
- (26) Відповідно до частин третьої та десятої статті 35¹ Закону України «Про відходи» виконавця послуг з вивезення побутових відходів визначає орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.
- (27) Механізм надання суб'єктами господарювання незалежно від форми їх власності послуг з поводження з побутовими відходами у містах, селищах і селах визначено Правилами № 1070.
- (28) Згідно з пунктом 3 Порядку № 1173, учасниками конкурсу можуть бути суб'єкти господарювання установчими документами яких передбачено провадження діяльності у сфері поводження з побутовими відходами, а також, які можуть забезпечити виконання обов'язків, визначених у частині другій статті 8 Закону України «Про житлово-комунальні послуги».
- (29) Відповідно до пункту 4 Порядку № 1173 підготовка та проведення конкурсу забезпечується виконавчим органом сільської, селищної, міської ради або місцевою держадміністрацією у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом, виконавчим органом місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва у формах, передбачених Законом України «Про співробітництво територіальних громад».
- (30) Критерії відповідності конкурсних пропозицій кваліфікаційним вимогам визначено додатком 1 до Порядку № 1173.
- (31) Згідно з пунктами 30-31 Порядку № 1173 організатор конкурсу протягом не більш як п'яти робочих днів з дня проведення конкурсу вводить у дію відповідним актом, який оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті, рішення конкурсної комісії щодо визначення переможця конкурсу на певній території населеного пункту, межі якої були визначені умовами конкурсу та зазначає строк, протягом якого виконавець має право надавати такі послуги, але не менш як п'ять років.
- (32) При цьому, будь-яких інших обмежень щодо участі у такому конкурсі вказаний Порядок № 1173 не містить, а, отже, конкурс є відкритим для всіх претендентів.

- (33) З переможцем конкурсу протягом десяти календарних днів після прийняття конкурсною комісією рішення укладається договір на надання послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту.
- (34) Додатково зазначаємо про зміни в законодавстві у сфері управління відходами, згідно з якими було запроваджено нову термінологію, класифікацію та організацію надання послуг із збирання та перевезення побутових відходів.
- (35) Згідно з пунктом 4 частини другої статті 3 Закону України «Про управління відходами» основними принципами державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами, зокрема, є **формування конкурентного середовища у сфері управління відходами** – суб'єкти господарювання, органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не повинні вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію у сфері управління відходами.
- (36) Статтею 1 Закону України «Про управління відходами» визначено, зокрема, що:
- побутові відходи – змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств. Побутові відходи не включають відходи промисловості, сільського і лісового господарства, рибальства та аквакультури, резервуарів для септиків, каналізаційних мереж та відходи їх оброблення, включаючи осад стічних вод, транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився, відходи будівництва та знесення, вуличний змет, медичні відходи;
 - послуга з управління побутовими відходами – операції із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів, а також діяльність, пов'язана з організацією роботи системи управління побутовими відходами, що здійснюється виконавцем послуги з управління побутовими відходами;
 - управління відходами – комплекс заходів із збирання, перевезення, оброблення (відновлення, у тому числі сортування, та видалення) відходів, включаючи нагляд за такими операціями та подальший догляд за об'єктами видалення відходів;
 - перевезення відходів – операція, що полягає у транспортуванні відходів від місця їх утворення до об'єкта оброблення відходів, а також від одного місця/об'єкта до іншого;
 - суб'єкт господарювання у сфері управління відходами – юридична особа або фізична особа-підприємець, що здійснює збирання, купівлю, зберігання, перевезення, відновлення та/або видалення відходів відповідно до законодавства.
- (37) Відповідно до статті 11 Закону України «Про управління відходами» суб'єктами права власності на відходи є фізичні та юридичні особи, територіальні громади, держава. Іноземці, особи без громадянства можуть набувати право власності на відходи відповідно до закону. Територіальні громади є власниками відходів, переданих їх утворювачами або попередніми власниками до систем управління побутовими відходами. Перехід права власності на відходи до інших суб'єктів здійснюється на підставі договору між органом місцевого самоврядування та суб'єктом господарювання у сфері управління відходами або між суб'єктами господарювання у сфері управління відходами. Організації розширеної відповідальності виробника є власниками відходів, прийнятих, зібраних або отриманих в інший спосіб у результаті діяльності такої організації.

- (38) Згідно з пунктом 3 частини першої статті 17 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання у сфері управління відходами мають право, зокрема, **брати участь у встановленому законодавством порядку в конкурсах** на набуття права виконання операцій із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів на певній території.
- (39) Відповідно до положень статті 17 Закону України «Про управління відходами» послуга з управління побутовими відходами є комунальною послугою і надається відповідно до законодавства про житлово-комунальні послуги та правил, встановлених Кабінетом Міністрів України, з урахуванням регіональних та місцевих планів управління відходами та правил благоустрою населеного пункту.
- (40) До складу послуги з управління побутовими відходами входять операції із **збирання, перевезення**, відновлення та видалення побутових відходів. Суб'єкти господарювання, які здійснюють **збирання та перевезення побутових відходів**, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність із **збирання та перевезення побутових відходів**, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні).
- (41) Виконавцем послуги з управління побутовими відходами є суб'єкт господарювання, який здійснює **збирання та перевезення побутових відходів** у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги з управління побутовими відходами. Виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори з суб'єктами господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів. Якщо виконавцем послуги з управління побутовими відходами є адміністратор, він також укладає договори з суб'єктами господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів.
- (42) Згідно з пунктом 1 Порядку № 918 визначається процедура підготовки та проведення конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів відповідно до правил благоустрою населеного пункту, регіональних та місцевих планів управління відходами на відповідній території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів.
- (43) Відповідно до абзацу 5 пункту 2 Порядку № 918 організатор конкурсу – виконавчий орган сільської, селищної, міської ради або місцева держадміністрація у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом
- (44) Пункт 3 Порядку № 918 визначає, що учасниками конкурсу можуть бути суб'єкти господарювання, установчими документами яких передбачено провадження діяльності у сфері управління побутовими відходами. Кількість учасників конкурсу не обмежується.
- (45) Пункт 4 Порядку № 918 вказує, що підготовка та проведення конкурсу забезпечується організатором конкурсу. Для розгляду конкурсних пропозицій та прийняття рішення про визначення переможця (переможців) конкурсу організатор конкурсу утворює конкурсну комісію. Переможця (переможців) конкурсу визначає організатор на підставі рішення конкурсної комісії.
- (46) Критерії відповідності конкурсних пропозицій кваліфікаційним вимогам затверджені Додатком 1 до Порядку № 918.

- (47) Згідно з пунктами 32 – 34 Порядку № 918 організатор конкурсу протягом 10 робочих днів від дати надходження протоколу конкурсної комісії приймає рішення про результати конкурсу. Рішення про результати конкурсу та протокол засідання конкурсної комісії організатор конкурсу опубліковує на своєму офіційному веб-сайті протягом п'яти робочих днів з дня прийняття такого рішення. У рішенні про визначення переможця (переможців) конкурсу зазначається строк, протягом якого переможець (переможці) має (мають) право здійснювати операції із збирання та перевезення побутових відходів і який становить п'ять років з дати укладення договору на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів. Організатором конкурсу протягом 15 робочих днів після затвердження рішення про визначення переможця (переможців) конкурсу встановлюються запропоновані у його (їх) конкурсній пропозиції тарифи на збирання та перевезення побутових відходів та укладається договір на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів з: переможцем конкурсу згідно з примірним договором, зокрема, наведеним у додатку 3 Порядку № 918; переможцем конкурсу та адміністратором послуги (у разі його визначення) згідно з примірним договором, наведеним у додатку 4 Порядку № 918. Коригування тарифів на збирання та перевезення побутових відходів, встановлених за результатами конкурсу, здійснюється не раніше трьох місяців з дати встановлення.
- (48) Таким чином, виконавчі комітети/органи сільської, селищної, міської ради є організаторами конкурсу та на конкурсних засадах повинні визначати виконавця послуги з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту.
- (49) Враховуючи вищезазначене, орган місцевого самоврядування в особі виконавчих комітетів/органів сільської, селищної, міської ради зобов'язаний визначити організаторів проведення вказаних конкурсів, ініціювати процеси підготовки до проведення конкурсів, розробку конкурсних документацій та проведення конкурсів на визначення виконавців послуг із вивезення побутових відходів на **конкурсних засадах** в межах певної території населеного пункту чи громади.
- (50) Слід зазначити, що конкурс по своїй суті – це конкурентний спосіб надання права на вивезення побутових відходів. Основною метою проведення таких конкурсів є розвиток конкуренції та вибір на конкурсних засадах виконавців відповідних послуг, які спроможні забезпечувати якісне надання послуг за прийнятними цінами.
- (51) Ринок надання послуг з вивезення твердих побутових відходів у територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади не може функціонувати без визначених у встановленому законодавством порядку (конкурсному відборі) виконавців відповідної послуги.
- (52) Потенційним конкурентами на ринку послуг з вивезення побутових відходів є суб'єкти господарювання, які мають відповідну матеріально-технічну базу, технології, але з певних причин не реалізують ці можливості. Зокрема, до такої бази відносяться сміттесортувальні, сміттєпереробні станції (лінії, комплекси), спеціалізований автотранспорт для збору, вивезення побутових відходів. Також, конкурентами можуть вважатися суб'єкти господарювання, які можуть увійти на ринок з метою надання послуг з вивезення побутових відходів та мають бажання взяти участь у конкурсі з визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів.

4. Обставини справи

- (53) Відповідно до інформації, розміщеної за посиланням <https://gromada.info/gromada/vchorayshenska/>, Вчорайшенська об'єднана територіальна громада (надалі – Громада) створена 04.01.2019 року.

У складі громади 13 населених пунктів.

- (54) Листом *«Інформація, доступ до якої обмежено»* Вчорайшенська с/р в особі її виконавчого комітету повідомила, що в територіальних межах Громади відсутні суб'єкти господарювання комунальної чи приватної власності, що здійснюють діяльність з вивезення побутових відходів. Сільрадою не визначалися виконавці послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади відповідно до норм Порядку № 1173. Конкурси з визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів в межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади **не проводилися**.
- (55) Таким чином, Відділенням було встановлено, що бездіяльність Вчорайшенської сільської ради Бердичівського району Житомирської області в особі її виконавчого комітету, яка полягала у не проведенні конкурсу на визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади, містила ознаки порушення, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади Бердичівського району Житомирської області.
- (56) З метою припинення бездіяльності, що містила ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяли, керуючись частиною другою статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надала обов'язкові для розгляду рекомендації від 20.07.2023 № 60/12-рп/к:
- Вчорайшенській сільській раді Бердичівського району Житомирської області *«Інформація, доступ до якої обмежено»* в особі її виконавчого комітету припинити бездіяльність, яка містила ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади, а також усунути причини виникнення порушення, умови, що йому сприяли, визначивши виконавців послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади Бердичівського району Житомирської області відповідно до норм чинного законодавства.
- (57) Про результати розгляду (виконання) рекомендацій, Вчорайшенська сільська рада в особі її виконавчого комітету повинна була повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня їх отримання, з наданням підтвердних документів.
- (58) Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.
- (59) Листом від 21.07.2023 № 60-02/1384є через систему електронного документообігу АСКОД Відділенням було направлено Вчорайшенській сільській раді копію Рекомендацій. Вказаний лист був вручений Вчорайшенській сільській раді 21.07.2023 та зареєстрований за вхідним номером 2037.

- (60) Тобто, кінцевий строк виконання Рекомендацій сплив 21.09.2023.
- (61) Відділення, не отримавши інформацію від Сільради стосовно результатів розгляду Рекомендацій та вчинених заходів, направило лист від 24.11.2023 № 60-02/4975 на адресу Вчорайшенської сільської ради з питанням про вжиті заходи щодо виконання Рекомендацій.
- (62) Вчорайшенська сільська рада листом *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (вх. Відділення від 18.12.2023 № 60-01/4108) повідомила, що при Вчорайшенській сільській раді здійснює діяльність з надання послуг з вивезення побутових відходів комунальне підприємство «Вчорайшенське» (надалі – КП «Вчорайшенське»).
- (63) Вчорайшенською с/р в особі її виконавчого комітету прийнято рішення *«Інформація, доступ до якої обмежено»* про створення КП «Вчорайшенське» Вчорайшенської сільської ради.
- (64) КП «Вчорайшенське» *«Інформація, доступ до якої обмежено»*, відповідно до витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань провадить наступну господарську діяльність: *«Інформація, доступ до якої обмежено»*.
- (65) Вчорайшенська с/р в особі її виконавчого комітету *«Інформація, доступ до якої обмежено»* повідомила, що конкурс на визначення виконавця послуг з вивезення твердих побутових відходів в межах населених пунктів громади, відповідно до вимог законодавства Вчорайшенською с/р в особі її виконавчого комітету не проводився.
- (66) Враховуючи вищенаведене, у Відділення виникла необхідність в отриманні додаткової інформації. Листом від 25.12.2023 № 60-02/5353 Відділення направило вимогу про надання інформації до КП «Вчорайшенське».
- (67) КП «Вчорайшенське» листом *«Інформація, доступ до якої обмежено»* (вх. Відділення від 16.01.2024 № 60-01/175) повідомило, що згідно з рішенням Вчорайшенської сільської ради *«Інформація, доступ до якої обмежено»* було вирішено надати дозвіл на вивезення твердих побутових відходів на території Вчорайшенської сільської ради підприємцям, які здійснюють діяльність на території Вчорайшенської територіальної громади – благодійно. Тарифи на вивезення твердих побутових відходів, КП «Вчорайшенське» не приймалися у зв'язку з недоцільністю їх прийняття. Плата з мешканців за послуги з вивезення твердих побутових відходів не стягується.
- (68) У зв'язку з невиконанням положень Рекомендацій та з огляду на наявність ознак порушення, які не було усунуто, розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 20.02.2024 № 60/22-рп/к розпочато розгляд справи № 352/60/22-рп/к.24 у зв'язку з бездіяльністю Вчорайшенської сільської ради в особі її виконавчого комітету, що містить ознаки порушення, передбаченого пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади.
- (69) Оскільки Вчорайшенською с/р в особі її виконавчого комітету не було ініційовано процес підготовки та не проведено конкурс з визначення виконавців послуг з вивезення твердих побутових відходів, суб'єкти господарювання, які могли б потенційно надавати відповідні послуги на території Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади були позбавлені такої можливості.
- (70) У зв'язку з цим, підприємства, установи, організації усіх форм власності у сфері

поводження з побутовими відходами не мають можливостей надавати відповідні послуги на підставі укладених з організатором договорів. Така бездіяльність Вчорайшенською с/р в особі її виконавчого комітету створює бар'єри іншим суб'єктам господарювання щодо вступу на ринок послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади, внаслідок недотримання Сільрадою конкурентних засад під час виконання самоврядних повноважень на підставі положень статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та статті 17 Закону України «Про управління відходами».

- (71) Тобто, КП «Вчорайшенське», згідно з рішенням Вчорайшенської сільської ради в особі її виконавчого комітету **«Інформація, доступ до якої обмежено»** було визначене єдиним виконавцем послуг з вивезення твердих побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади без проведення конкурсу у період з 07.12.2022 відповідно до норм Порядку № 1173 (втратив чинність 30.08.2023) та по теперішній час відповідно до норм Порядку № 918 (набрав чинності 30.08.2023).
- (72) При цьому, Вчорайшенська с/р в особі її виконавчого комітету, у разі проведення конкурсу на визначення виконавців послуг з вивезення твердих побутових відходів, в якому взяв участь тільки один учасник, а конкурсною комісією прийнято рішення щодо визначення його переможцем конкурсу або у випадку прийняття конкурсною комісією рішення про відхилення конкурсних пропозицій всіх учасників конкурсу, крім одного, строк, на який він визначається переможцем конкурсу на певній території територіальної громади, становить 12 місяців, після чого організатором конкурсу проводиться новий конкурс (абзац другий пункту 33 Порядку № 918). За відповідний час на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів могли б відбутися зміни й інші суб'єкти господарювання могли б вийти на відповідний ринок в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади лише через конкурс. Отже, у разі проведення Сільрадою відкритих конкурсів відповідно до вимог законодавства, інші суб'єкти господарювання могли б стати учасниками цих конкурсів та запропонувати послуги вищої якості та за конкурентною ціною.
- (73) Вчорайшенська с/р в особі її виконавчого комітету у **«Інформація, доступ до якої обмежено»** зазначила, що в територіальних межах Громади відсутні суб'єкти господарювання комунальної чи приватної власності, що здійснюють діяльність з вивезення побутових відходів. Однак, відповідні доводи спростовуються наступним.
- (74) За наявною у Відділенні інформацією, отриманою з відкритих джерел, таких як офіційні майданчики державних тендерів Prozorro та аукціони Prozorro на території Житомирської області на ринку надання послуг з вивезення твердих побутових відходів в сусідніх з Вчорайшенською об'єднаною територіальною громадою аналогічних громадах діють, зокрема, наступні суб'єкти господарювання:
- товариство з обмеженою відповідальністю «ПОЛІССЯ ЕКОСФЕРА» **«Інформація, доступ до якої обмежено»** відповідно до витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань провадить господарську діяльність, зокрема, **«Інформація, доступ до якої обмежено»**;
 - КП «АНДРУШКИ» **«Інформація, доступ до якої обмежено»** відповідно до витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань провадить господарську діяльність, зокрема, **«Інформація, доступ до якої обмежено»**. Листом **«Інформація, доступ до якої обмежено»** (вх. Відділення від 20.03.2023 № 60-01/903) ТОВ КП «АНДРУШКИ» повідомило Відділення, що підприємство розглядає можливість здійснення господарської

діяльності із вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади та має змогу взяти участь в конкурсі/конкурсах на визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів, які проводяться органами місцевого самоврядування.

- КП «АТП 0628» Житомирської міської ради **«Інформація, доступ до якої обмежено»** відповідно до витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань провадить господарську діяльність, зокрема, **«Інформація, доступ до якої обмежено»**.
- (75) Отже, ринок послуг з вивезення побутових відходів на території Житомирської області, з огляду на наявність учасників, є потенційно конкурентним. Проте, з огляду на законодавчі особливості набуття статусу виконавця послуг з вивезення побутових відходів у визначених територіальних межах, реалізація конкурсного відбору серед діючих учасників відповідного ринку в межах окремих територіальних громад має здійснюватися саме органами місцевого самоврядування шляхом проведення конкурсів.
- (76) Вищезазначена бездіяльність Вчорайшенської с/р в собі її виконавчого комітету щодо відсутності процесів підготовки та проведення конкурсів на визначення виконавців послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади призвела до відсутності ринкових конкурентних умов між суб'єктами господарювання за право входу на відповідний ринок завдяки власним досягненням.
- (77) Застосування принципів конкуренції, як вирішального фактору розвитку ринкової економіки для органів виконавчої влади і місцевого самоврядування полягає у встановленні прозорих процедур проведення конкурсів, тендерів, з залученням якомога більшого кола учасників.
- (78) Органи місцевого самоврядування повинні здійснювати заходи щодо створення та розвитку конкурентного середовища на ринках житлово-комунальних послуг, визначаючи у порядку, встановленому законодавством, на конкурсних засадах, виконавців житлово-комунальних послуг.
- (79) *Таким чином, бездіяльність Вчорайшенської сільської ради Бердичівського району Житомирської області в особі її виконавчого комітету, яка полягає у не проведенні конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади, є порушенням, передбаченим пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади Бердичівського району Житомирської області.*

5. Правова кваліфікація дій відповідача та висновки у справі

5.1. Антиконтурентні дії Відповідача

- (80) Згідно зі статтею 19 Конституції України органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України.
- (81) Статтею 42 Конституції України передбачено, що кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускається неправомірне обмеження конкуренції.

- (82) Відповідно до частини третьої статті 18 Господарського кодексу України органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством. Законом можуть бути встановлені винятки з цього правила з метою забезпечення національної безпеки, оборони чи інших загальносуспільних інтересів.
- (83) Виконання органами місцевого самоврядування обов'язку щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, без впливу зовнішніх чинників, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.
- (84) Недотримання зазначених принципів призводить до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції та, відповідно, до незабезпечення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.
- (85) Згідно з частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (86) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (87) Таким чином, бездіяльність Вчорайшенської с/р в особі її виконавчого комітету, яка полягала у не проведенні конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади є антиконкурентною.

5.2. *Негативний вплив на конкуренцію*

- (88) При цьому, зазначена бездіяльність Вчорайшенської с/р в особі її виконавчого комітету замінила власні досягнення суб'єкта господарювання, як джерело здобуття ними переваг у конкуренції, на дію зовнішніх чинників. За таких умов дія конкурентних механізмів не допускається, а суб'єкти господарювання втрачають мотивацію до змагання на ринку, та, як наслідок, може призвести до підвищення витрат споживачів, зменшення якості послуг, що ними надаються, тощо.
- (89) Згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (90) *Отже, не проведення Вчорайшенською с/р в особі її виконавчого комітету конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів в територіальних*

межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади, є порушенням, передбаченим пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади.

6. Заперечення відповідача та їх спростування

- (91) Станом на дату прийняття рішення будь-яких зауважень чи заперечень щодо змісту подання з попередніми висновками у справі № 352/60/22-рп/к.24 від Вчорайшенської сільської ради в особі її виконавчого комітету до Відділення не надходило.

7. Остаточні висновки адміністративної колегії Відділення у справі

- (92) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться висновок адміністративної колегії Відділення про те, що бездіяльність Вчорайшенської сільської ради Бердичівського району Житомирської області в особі її виконавчого комітету, яка полягає у не проведенні конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади, є порушенням, передбаченим пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади.
- (93) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами та доповненнями), пунктами 1, 4 та 5 розділу VIII Порядку розгляду Антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 06 травня 1994 року за № 90/299 (із змінами та доповненнями), Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати бездіяльність Вчорайшенської сільської ради Бердичівського району Житомирської області ***«Інформація, доступ до якої обмежено»*** в особі її виконавчого комітету, яка полягає у не проведенні конкурсу на визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади, порушенням, передбаченим пунктом 3 статті 50 та частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг з вивезення побутових відходів в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади.
2. Зобов'язати Вчорайшенську сільську раду Бердичівського району

Житомирської області *«Інформація, доступ до якої обмежено»* в особі її виконавчого комітету у **двомісячний строк з дати отримання рішення** у справі припинити порушення, вказане у пункті 1 резолютивної частини цього рішення, шляхом проведення конкурсу на визначення виконавця послуг з управління побутовими відходами в територіальних межах Вчорайшенської об'єднаної територіальної громади відповідно до вимог законодавства, про що письмово повідомити Відділення протягом 5-ти календарних днів з дня його припинення з наданням підтверджуючих документів.

Відповідно до частини другої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення та розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень є обов'язковими до виконання. Рішення та розпорядження органу Антимонопольного комітету України набувають чинності з дня їх прийняття.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» заявник, відповідач, третя особа мають право повністю або частково оскаржити рішення, розпорядження органу Антимонопольного комітету України до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення, розпорядження. Зазначений строк не підлягає поновленню.

**Голова адміністративної колегії -
голова відділення**

Олексій ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ